

הדת השומרנית

השומרונים הינם שרידים לעם ישראל, צאצאי שבטי מנשה, אפרים ולוי. הפילוג בינם לבני אחיהם בני יהודה (היהודים) החל בתקופת עלי הכהן, ושיאו היה בתקופת מלכות ישראל ומלכות יהודה, כאשר השומרונים (אז מלכות ישראל) סירבו לקבל את ירושלים כמקום הנבחר ונשארו דבקים בהר גריזים כמקום הנבחר. זהו למעשה ההבדל העיקרי בינם לבין אחיהם היהודים עד היום הזה. השומרונים מונים כיום 630 נפש, חציים בהר גריזים וחציים בחולון. מיעוט מספרם נובע מעצם דבקותם בארץ ישראל. למרות כל ההפרעות והרדיפות אשר קיבלו מהשלטונות אשר שלטו אז בארץ ישראל, לא עזבו הם את הארץ. הדבר גרם לדילול מספרם עד כדי 150 נפש בלבד. רק במאה ה-20 עם שיפור מצבם הכלכלי והמדיני חזרו הם לגדול ומספרם עלה לכ-700 נפש. לשומרונים כתב יד שפה ושלהם.

הדת השומרנית מבוססת על חמישה עיקרי אמונה:

1. אל אחד.
 2. נביא אחד – משה.
 3. ספר קדוש אחד – התורה.
 4. מקום נבחר אחד – הר גריזים.
 5. יום נקם ושילם אשר הוא אחרית הימים.
- השומרונים מקיימים את כל המצוות והחגים על-פי הכתוב בתורה ככתבו וכלשונו ללא פלפול והתחכמות בפירושים.

השבת

את השבת שומרים הם כמצווה: לא תבעירו אש בכל מושבותיכם ביום השבת, אין הם מבעירים אש ביום שבת (אף לא חמין) ואוכלים אם מאכלים קרים ביום השבת ובשאר ימי החגים הקדושים.

חגי השומרונים

השומרונים חגים בשנה שבעה חגים: פסח, חג המצות, שבועות, מועד ראש חודש שביעי, כיפור, סוכות ושמיני עצרת. מועדי החגים וימיהם בשבוע נקבעים על ידי הכהן הגדול היושב בשכם בלבד, על-פי חישוב עתיק יומין הנקרא "חשבון אמת". שלא כמו אחיהם היהודים, אשר ימי חגיהם מבוססים על העיקרון לא "בדו" פסח "אגו" כיפור, חגי השומרונים חלים בכל ימי השבוע ללא דחיות את הקדמות. כמו אחיהם היהודים הלוח השומרוני מבוסס על מחזור בן 19 שנה אשר בו חלים 6 שנים מעוברות, אך בלוח השומרוני השנים המעוברות נקבעות על-פי חישוב לא כחלק ממתכון קבוע. בפסח מקריבים השומרונים קורבן בהר-גריזים, במדויק, על-פי הכתוב בתורה, בפרשת יציאת מצרים. את ספירת העומר מתחילים השומרונים ממחרת שבת של פסח, ולא ממחרת החג הראשון של פסח כאחיהם היהודים. כך יוצא שחג השבועות יחוג לעולם ביום ראשון בשבוע. בכיפור מקיימים השומרונים את מצוות "כל הנפש אשר לא תענה": כל ילד אשר חדל לינוק, צם ביום כיפור.

בסוכות תולים השומרונים בסוכה את מיטב הפירות אשר נתברכה בהם הארץ, לפי הפירוש הפרשני לביטוי "פרי עץ הדר" כל פרי יפה הוא פרי עץ הדר. חובת העליה לרגל להר גריזים, חלה בשלושת מועדי חג המצות: שביעי של פסח, חג שבועות וחג סוכות.

נישואים

השומרונים נישאים בטקס דתי אשר מקיימים אותו כהני העדה. בדרך כלל הנישואים הם פנים עדתיים, אך בשנים האחרונות בגלל מחסור בבנות, רבו המקרים בהם נישאו בני הקהילה בנישואים מעורבים עם בנות אחיהם היהודיות, לאחר שהללו קיבלו עליהן את הדת השומרנית, על כל המשתמע מכך.

הדור הצעיר

ילדי השומרונים לומדים את לימודיהם החל מבית ספר ממלכתי, ואחר הצהריים לומדים הם בלימודי חדר את קריאת התורה וסידורי התורה על-ידי מורים אשר הוסמכו לכך במיוחד בתוך מסגרת הקהילה.

השומרונים בחולון

השכונה השומרנית בחולון, נבנתה בתחילת שנות החמישים בדרום מזרח העיר, בעזרתם של נשיא המדינה השני יצחק בן צבי ז"ל, חיים קוגל ז"ל, פנחס אילון וראש הקהילה אז יפת בן אברהם ז"ל. כל ראשי העיר דאגו לטפח את השכונה כמרכז מבקרים חשוב בעיר חולון, על-ידי מימון מיוחד אשר העניקו לעדה למען צרכים אלו. בשכונה קיים ועד אשר מטפל בענייניה השוטפים של הקהילה ובענייני הקהילה. כמו-כן מתחזק ועד הקהילה את המוסדות הציבוריים של הקהילה (שני בתי כנסת ומרכז קהילתי). מידי שבועיים יוצא גם ביטאון שומרני "א.ב.", אשר מדווח דיווחים אקטואליים מחיי הקהילה. כמו-כן מפרסם הוא מחקרים ישנים וחדשים בנושא הקהילה השומרנית.

שומרני חולון, כמו אחיהם השומרונים בהר גריזים, מייחלים שהקשר בין שתי השכונות יישאר חופשי ופתוח, כפי שהוא קיים מאז מלחמת ששת הימים, ומקווים הם שהדבר יתרום לריבוי הקהילה וחיזוקה מבחינה רוחנית ומספרית.